Stockholms universitet
Psykologiska institutionen

Psykologi III: Metod och Statistik (15 hp)

Kursanvisningar, VT 2025

Delkursansvarig: Joakim Westerlund

Metod och Statistik, 15 hp

Syfte och innehåll

Delkursens syfte är att skapa ett vetenskapligt förhållningssätt hos den studerande. Detta uppnås bl a genom att ge ökade insikter i kunskaps- och vetenskapsteori, kvalitativ och kvantitativ metodteori samt olika aspekter av psykologisk testning (t ex reliabilitets- och validitetsfrågor). Delkursen innehåller både statistiska och kvalitativa metoder som används vid vetenskapliga undersökningar inom psykologi.

Varför ska man läsa metod?

- I takt med att samhället utvecklas ökar betydelsen av vetenskapligt baserad kunskap. Forskning används som en del av grunden för politiska beslut och för att kunna ta ställning i olika frågor behövs kunskap, även för den enskilde samhällsmedlemmen. Det är viktigt för demokratin att så breda grupper som möjligt i samhället får insikt i hur kunskap framställs, och hur man förhåller sig kritiskt till olika påståenden. Vetenskapliga frågor måste kunna diskuteras inom bredare skikt av t ex anställda inom olika organisationer och institutioner. Risken är annars att demokratin urholkas och att vi får ett samhälle med en stor klyfta mellan det stora flertalet och en liten grupp exklusiva experter.

- Inom de yrken som Psykologi III för många är en förberedelse för, är ett vetenskapligt förhållningssätt nödvändigt för att man ska kunna vidareutveckla kompetensen inom sitt framtida yrkesområde. Man måste kunna bedöma värdet av ny litteratur, såväl fackmässig som populärvetenskaplig, och av nya rön och teorier på området.

- Inom de flesta av de yrkesområden som psykologistudenter kommer att arbeta inom, blir det alltmer en obligatorisk arbetsuppgift att genomföra utredningar, utvärderingar och forskning av olika slag. Många kommer också att på eget initiativ vilja bedriva forskning med anknytning till sitt arbete.

- Grundutbildningen utgör även en grund för fortsatta studier på forskarutbildningen. Många som blir forskare skulle kanske aldrig ha upptäckt sitt intresse om de inte kommit i kontakt med forskning under grundutbildningen, och det är ju bra att prova på för att veta om man passar för det. Urvalsförfarandet underlättas dessutom av att en grundläggande metodutbildning redan är avklarad.

Förkunskaper

Undervisningen på Psykologi III - Metod och Statistik bygger på kunskaper motsvarande de som erhålls av metod- och statistikundervisningen på Psykologi I och II (se främst litteraturlista för Psykologi II – Vetenskaplig metod och statistik, 7,5 hp). Vissa delar av litteraturen repeteras under delkursen, andra förväntas vara väl repeterade inför olika föreläsningstillfällen (se schema och litteraturlista). Om dina kunskaper är bristfälliga (gäller kanske framför allt statistik) förväntas du snarast repetera/inhämta denna litteratur på egen hand (VIKTIGT).

Undervisningens uppläggning

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och räkneövningar. En del av denna undervisning kommer att hållas i form av inspelade filmer, viss undervisning kommer att hållas på plats i Albano eller på distans via Zoom.

Under **Avsnitt 1** sker undervisningen främst i form av föreläsningar. Under **Avsnitt 2** består undervisningen av föreläsningar med efterföljande seminarier. Vid seminarierna under Avsnitt 2 skall de skriftliga seminarieuppgifterna medföras samt diskuteras muntligt. Om inte alla uppgifter till ett visst seminarium är gjorda får du inte delta i det seminariet. Seminarieuppgifterna skall skrivas på speciella mallar som finns upplagda på Athena. Vid seminarierna är det studenten som är huvudaktören. **Avsnitt 3** består av statistikföreläsningar med efterföljande övningar. Vid dessa övningar ligger tonvikten på praktisk bearbetning med eller utan statistikprogram och tolkningar av utförda dataanalyser.

Närvaro vid föreläsningar och seminarier på **Avsnitt 1** är frivillig men rekommenderas starkt. Närvaro är obligatorisk vid seminarierna om surveyundersökningar och kvalitativ metod samt vid det om metaanalys under **Avsnitt 2** (se schemat). Vid eventuell frånvaro från obligatoriska seminarier inlämnas, förutom de obligatoriska seminarieuppgifterna, extra uppgift/er vilka finns markerade i seminarieuppgiftsmallarna. Närvaro under föreläsningar och övningar under **Avsnitt 3** är frivillig.

Inspelning vid undervisningstillfällen är inte tillåtet utan tillstånd av respektive lärare. Att göra anteckningar är i de flesta fall det bästa sättet att tillgodogöra sig föreläsningar.

Under delkursen kommer viktig information att skickas ut med mail och/eller som anslag på kurshemsidan i Athena. Sådan information betraktas som mottagen inom två dygn. Se därför till att kolla din mail / kurshemsidan på Athena minst en gång om dagen! På *Athena* kommer du att hitta större delen av de föreläsningshandouts, artiklar och andra dokument som används på kursen. För mer information om Athena, se https://athena.itslearning.com/.

Som en del i ditt ansvar som student ingår att känna till de regler som finns för examination. Utförlig information finns både på Psykologiska institutionens (www.psychology.su.se/fusk/) och på Stockholms universitets hemsida (www.su.se/regelboken). Lärare är skyldiga att anmäla misstanke om fusk och plagiat till rektor och disciplinnämnden. Plagiat och fusk blir alltid ett disciplinärende och kan leda till avstängning. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant (exempelvis byta ut vissa ord mot synonymer) skriva av en text (gäller även enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Detta gäller även texter du själv skrivit tidigare (självplagiat). Till fusk räknas till exempel att ha med otillåtna hjälpmedel, som mobil, på prov. Att ha studiegrupper tillsammans är utvecklande och tidsbesparande, men när det kommer till examinationsuppgifter måste du vara noggrann med att arbeta själv (om inte annat tydligt anges) för att inte riskera att det ska räknas som otillåtet samarbete.

Med anledning av ovan måste seminarieuppgifterna under avsnitt 2 läggas in i universitetets system för plagieringskontroll senast samma dag som du lämnar uppgifterna till respektive lärare. Mer information kring hur detta kommer att gå till lämnas under kursens gång.

Förväntade studieresultat (lärandemål)

Efter genomgången kurs skall studenterna kunna

1. redogöra för grunderna i psykologins vetenskapsteori och kopplingen mellan vetenskapsteori och forskningspraktik
2. redogöra för olika psykologiska datainsamlingsmetoder
3. redogöra för och tillämpa grunderna i kvalitativ undersökningsmetodik gällande syfte, problemformulering, urval, analys och validitet
4. redogöra för de allmänna principerna för de för psykologin relevanta kvalitativa metodinriktningarna
5. avgränsa och operationalisera kvantitativa frågeställningar
6. redogöra för vad som kännetecknar olika kvantitativa undersökningsmetoder (experiment, kvasi-experiment och icke-experiment) och vilka validitetsproblem som är förknippade med de olika metoderna
7. redogöra för testmetodikens grunder, i synnerhet hur man kan få en uppfattning om validitet och reliabilitet i psykologiska test
8. använda sig av grundläggande deskriptiv och inferentiell statistik

Litteratur

Förkortning med fetstil som används i schemat

EB/JW Borg, E., & Westerlund, J. (2020). *Statistik för beteendevetare - Faktabok* (fjärde upplagan). Stockholm: Liber. Valda delar, se schema!

EB/JW-ö Borg, E., & Westerlund, J. (2013). *Statistik för beteendevetare – Övningsbok*. Stockholm: Liber. [För dig som vill ha fler övningsuppgifter att räkna på]

RC/MS Cohen, R.J. m.fl. (2021). *Psychological testing and assessment. An introduction to tests and measurement* (10th Edition, tidigare upplagor går också bra). Mountain View, CA: Mayfield Publishing Company. Valda delar, se schema!

JH Hartman, J. (2004). *Vetenskapligt tänkande. Från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur. Valda delar, se schema!

PL Langemar, P. (2008). *Kvalitativ forskningsmetod i psykologi - Att låta en värld öppna sig.* Stockholm: Liber.

Handouts från föreläsningar samt övningstentor med mera.

Artiklar till seminarier på Avsnitt 2:

Artikel 1 Spector, P.E. (1994). Using self-report questionnaires in OB research: a comment on the use of a controversial method. *Journal of Organizational Behaviour, 15*, 385-392.

Artikel 2 Schmitt, N. (1994). Method bias: the importance of theory and measurement. *Journal of Organizational behaviour, 15*, 393-38.

Artikel 3 Howard, G.S. (1994). Why do people say nasty things about self-reports? *Journal of Organizational Behaviour, 15,* 399-404.

Artikel 4 Levitt, H. M., Motulsky, S. L., Wertz, F. J., Morrow, S. L., & Ponterotto, J. G. (2017). Recommendations for designing and reviewing qualitative research in psychology: Promoting methodological integrity. *Qualitative Psychology, 4,* 2-22.

Artikel 5 Richardson, M., Cobham, V., McDermott, B., & Murray, J. (2013). Youth mental illness and the family: Parents' loss and grief. *Journal of child and family studies, 22,* 719-736.

Artikel 6 Gambadauro, P., Carli, V., & Hadlaczky, G. (2019). Depressive symptoms among women with endometriosis: a systematic review and meta-analysis. *American journal of obstetrics and gynecology*, *220*(3), 230–241.

Examination, delkursfordringar och betyg

Examination på delkursen består av tre delar: två skriftliga salstentamina och skriftliga seminarieuppgifter. Samtliga delar av examinationen sker *individuellt*. Vid tentamen på avsnitt 1 examineras samtlig litteratur för avsnitt 1 samt relevanta delar av föreläsningskompendiet. Vid tentamen på avsnitt 3 examineras delkursens litteratur gällande variansanalys, linjär regressionsanalys, statistiska fallgropar och powerberäkningar samt relevanta delar av åhörarkopiorna som finns upplagda på Athena.

Delkursfordringar är alltså:
- Avsnitt 1 (5 hp): Godkänd (minst betyget E) skriftlig tentamen (kunskapsteori, vetenskapsteori, metodteori och testmetodik)
- Avsnitt 2 (5 hp): Alla tre seminarieuppgifter godkända
- Avsnitt 3 (5 hp): Godkänd (minst betyget E) skriftlig tentamen (statistik)

	Betygskala för avsnitt 1. Lärandemål 1-7	
A	Lärandemålen har uppfyllts *utmärkt*	32-40 poäng på tentan
B	-‖- *mycket bra*	29-31,5 poäng på tentan
C	-‖-*bra*	25-28,5 poäng på tentan
D	-‖-*tillfredställande*	22-24,5 poäng på tentan
E	-‖-*tillräckligt*	19-21,5 poäng på tentan
Fx	-‖-*otillräckligt*	0-18,5 poäng på tentan

	Betygskala för avsnitt 2. Lärandemål 1-7	
G	Lärandemålen har uppfyllts för samtliga tre uppgifter	
Fx	Lärandemålen har ej uppfyllts för samtliga tre uppgifter	

	Betygskala för avsnitt 3. Lärandemål 8-9	
A	Lärandemålen har uppfyllts *utmärkt*	35-40 poäng på tentan
B	-‖- *mycket bra*	30-34,5 poäng på tentan
C	-‖-*bra*	25-29,5 poäng på tentan
D	-‖-*tillfredställande*	22-24,5 poäng på tentan
E	-‖-*tillräckligt*	20-21,5 poäng på tentan
Fx	-‖-*otillräckligt*	0-19,5 poäng på tentan

Under förutsättning att alla tre avsnitt blivit godkända beräknas betyget på kursen genom att väga samman betygen på de två salstentorna (avsnitt 1 och 3). Sammanvägningen sker genom att bokstavsbetygen först översätts till siffror: A=5, B=4, C=3, D=2, E=1. Därefter beräknas medelvärdet för de två salstentabetygen som vid behov avrundas uppåt och sedan översätts tillbaka till ett bokstavsbetyg. Exempel: Per får C på metodtentan (avsnitt 1) och B på statistiktentan (avsnitt 3) och är godkänd på alla tre seminarieuppgifter. Kursbetyget blir då (3 + 4) / 2 = 3,5 som avrundas uppåt till 4 och sen översätts tillbaka till bokstavsbetyg som blir B.

Delkursansvarig för Vetenskaplig Metod och Statistik (15 hp):

Joakim Westerlund

adress:
Psykologiska institutionen
Albanovägen 12
Stockholms universitet
106 91 Stockholm

tel.nr. 08 – 16 38 56 (nås dock säkrast via e-post)
e-post: jwd@psychology.su.se (OBS! Kontakta mig inte via chatfunktionen i Athena!)

Administration

tel: 08-16 33 26
e-post: studieadmin@psychology.su.se

Övriga lärare

Stefan Gelow	070 – 789 34 76	stefan.gelow@psychology.su.se
Gergö Hadlaczky	072 – 589 57 81	gergohad@gmail.com
Jakob Håkansson	08 – 16 39 12	jakob.hakansson@psychology.su.se